

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Aan de griffier van de vaste commissie voor Financiën - A.H.M. Weeber
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

29 oktober 2021

Referentie: 30320629F091

***Betreft: Antwoorden op de resterende vragen van de commissie
Financiën***

Geachte heer Weeber,

Conform uw verzoek doen wij u bijgaand onze antwoorden toekomen op de door de commissie voor Financiën op 27 oktober aan ons toegestuurde resterende vragen naar aanleiding van ons rapport Reconstructie en tijdlijn van het 'memo-Palmen' d.d. 29 september jl. Daarnaast zijn de aanvullende vragen van de leden Omtzigt en Azarkan beantwoord. Tenslotte hebben wij nog een antwoord uit de hoorzitting verduidelijkt.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Advisory N.V.

*PricewaterhouseCoopers Advisory N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 9616,
1006 GC Amsterdam*

T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Bijlage

Antwoorden op de resterende vragen over het onderzoek “Reconstructie en tijdslijn van het memo-Palmen”

Vraag	Antwoord
<p>1 Kunt u aangeven op welke manier de concept factsheets zijn besproken bij het ambtelijk overleg en het aansluitende overleg met de staatssecretaris, bijvoorbeeld stuk voor stuk of op een andere manier?</p>	<p>De concept factsheets zijn tijdens het ambtelijk overleg (in het rapport ‘ambtelijke voorbespreking’) op hoofdzaken besproken en niet bladzijde voor bladzijde aldus de Directeur-Generaal Belastingdienst (2017-2020) (zie alinea 284 van het rapport). Aansluitend vindt een bespreking plaats met Staatssecretaris Snel over de op te stellen Kamerbrief. Staatssecretaris Snel merkt op dat hij de concept-factsheets hoogstwaarschijnlijk niet heeft gelezen aangezien het om concept stukken ging in combinatie met de grote hoeveelheid informatie die per dag aangeboden wordt (zie alinea 280 van het rapport).</p>
<p>2 Klopt het dat op aangeven van PwC er geen dienstbevel is gegeven aan het lid van het MT Toeslagen dat niet mee wilde werken aan het onderzoek? Heeft de Secretaris Generaal wel overwogen dit dienstbevel te geven? Is dit dezelfde persoon als Lid 5 MT Toeslagen in “Omdat het ‘memo Palmen’ gaat over CAF 11 Hawaii dossier is Lid 5 van het MT Toeslagen 2017 ook verantwoordelijk voor het contact met de Nationale Ombudsman gevraagd de opvolging van het ‘memo Palmen’ op te pakken”?</p>	<p>Gegeven de aard van ons onderzoek is de medewerking vrijwillig. Dit is in samenspraak met het Ministerie van Financiën ook kenbaar gemaakt aan betrokkenen bij aanvang van de interviews. Zodoende heeft PwC aangegeven af te zien van een interview indien dat op basis van een dienstbevel zou plaatsvinden.</p> <p>Het is correct dat Lid 5 MT toeslagen (2017) geen medewerking heeft verleend in de vorm van een interview in het kader van het door ons uitgevoerde onderzoek. Zoals eerder vermeld hebben wij wel toegang gehad tot de mailbox van het betreffende MT lid.</p>
<p>3 Is het gangbaar dat deelname aan een dergelijk onderzoek op vrijwillige basis gebeurt en zijn daar afspraken over gemaakt bij de onderzoeksopzet?</p>	<p>Private forensische onderzoekers hebben geen opsporingsbevoegdheid. Deelname aan ons onderzoek vindt daarmee plaats op vrijwillige basis. Dit maken wij ook duidelijk aan betrokkenen bij aanvang van de interviews.</p>
<p>4 Waarom is het gebruikelijk om de interviewverslagen niet te delen met het Ministerie van Financiën?</p>	<p>Het is ongebruikelijk in forensische onderzoeken om gespreksverslagen te delen met de opdrachtgever. Onze ervaring leert dat de vertrouwelijkheid van de interviews bijdraagt aan het verkrijgen van zoveel mogelijk informatie. Bij de</p>

Vraag	Antwoord
	interviews is door ons aangegeven dat de interviewverslagen vertrouwelijk zullen worden behandeld.
5 Bent u tijdens uw onderzoek aanwijzingen tegengekomen dat tijdens de week in juni 2019 het memo Palmen bewust is achtergehouden voor de ambtelijke top?	Nee.
6 Bent u tijdens uw onderzoek aanwijzingen tegengekomen dat tijdens de week in juni 2019 het memo Palmen bewust is achtergehouden voor de politieke top?	Nee.
7 Bent u tijdens uw onderzoek aanwijzingen tegengekomen dat tijdens de week in juni 2019 het memo Palmen bewust is achtergehouden voor de Tweede Kamer?	Nee.
8 Bent u tijdens uw onderzoek aanwijzingen tegengekomen dat tijdens de week in juni 2019 het memo Palmen bewust is achtergehouden voor de media?	Nee.
9 Welke argumenten bent u tegengekomen om het memo in 2019 niet te delen met de staatssecretaris in antwoord op zijn vraag of er eerder signalen zijn geweest over de toeslagen?	Door geïnterviewden is aangegeven dat er in de 'juni-week' van 2019 is geconstateerd dat het 'memo-Palmen' geen signaal was dat de ambtelijke top had bereikt en dat dit vermoedelijk de reden is dat een referentie aan het 'memo-Palmen' niet meer in latere factsheets is opgenomen (zie alinea 310 van het rapport). Daarnaast is aangegeven dat de inhoud van het 'memo-Palmen' reeds bekend was vanuit de uitspraak van de Raad van State van 8 maart 2017 en het rapport van de Nationale Ombudsman van 9 augustus 2017 (zie alinea 46 van het rapport).
10 Door hoeveel geïnterviewden is aangegeven dat in de juniweek van 2019 is geconstateerd dat het memo-Palmen niet de ambtelijke top had bereikt en dat dit vermoedelijk de reden is dat het niet in latere factsheets is opgenomen? Welke rol hadden zij in de organisatie?	Dit is aangegeven door twee geïnterviewden. Beiden waren vanuit UHB Belastingdienst betrokken bij het opstellen en coördineren van de factsheets in de 'juni-week' van 2019. Andere geïnterviewden gaven aan hier geen reden voor te kunnen geven.

Vraag	Antwoord
11 Over alinea 34: bent u in uw interviews tegengekomen waarom het relevant zou zijn of het Ministerie van Financiën het memo Palmen wel of niet zou hebben ontvangen?	Wij hebben begrepen van het afdelingshoofd UHB Belastingdienst dat gezocht werd naar eerdere signalen inzake het CAF-11 Hawaï dossier waarvan kon worden vastgesteld dat deze de ambtelijke top of bewindspersonen hadden bereikt (alinea 264) en dat daarom vervolgens nagegaan is - als mogelijke indicatie voor het bereiken van de ambtelijke top of bewindspersonen - of en op welk moment het 'memo-Palmen' met het Ministerie van Financiën was gedeeld (alinea 268).
12 Over alinea 34: welk onderscheid wordt hierbij gemaakt tussen het Ministerie van Financiën en de Belastingdienst, waar wordt bijvoorbeeld UHB tot gerekend?	Wij verwijzen naar het organogram in bijlage A.3
13 Zijn er meer mensen die in lijn met medewerker 1 UHB hebben laten weten dat het logisch was om het memo niet in digidoc te laten archiveren om de reconstructie van het tijdspad memo Palmen zuiver te houden?	Het Afdelingshoofd UHB Belastingdienst en Medewerker 5 UHB Belastingdienst. Zie alinea's 289 en 290 van het rapport.
14 Over alinea 35: klopt het dat de in de week van juni 2019 de gestelde vraag was of er eerder signalen aanwezig waren die de DG of hoger hadden bereikt, of was de vraag of er eerder signalen in het algemeen waren geweest? Wie heeft deze vraag gesteld?	Wij verwijzen naar alinea 263 van ons rapport. De vraag die in Factsheet 6 beantwoord wordt, luidt: 'Hoe het komt dat we nu pas tot het inzicht komen?'. Wij zien deze vraag voor het eerst verschijnen in de aantekeningen naar aanleiding van het overleg van 4 juni 2019 om 13.10 (Appendix 10.82).
15 Over alinea 43: heeft u bij meer MT stukken van het MT Toeslagen gevonden dat deze niet gearchiveerd werden?	Op basis van ons onderzoek hebben wij daar geen indicaties van. Het al dan niet archiveren van andere MT stukken was overigens geen onderdeel van de scope van ons onderzoek.
16 Over alinea 50: waar werkten de 24 verschillende medewerkers bij het ministerie van Financien aan wie het memo voor 15 oktober 2020 is verstuurd, welke positie hadden zij en in welke tijdsperiode is dit gebeurd?	Wij verwijzen naar Appendix A.5 voor een overzicht van de 24 ontvangers van het 'memo-Palmen'.
17 Over alinea 52: zou een andere manier van onderzoeken of door een andere partij de beperking in de beschikbaarheid en betrouwbaarheid van de	Nee. Deze inherente beperkingen zijn het gevolg van wijze waarop de informatiehuishouding van het Ministerie van Financiën en de Belastingdienst is

Vraag	Antwoord
informatie en de traceerbaarheid van fysieke documenten kunnen wegnemen?	ingericht.
18 Over alinea 54: kwamen uit interview met anderen aanwijzingen naar voren dat specifiek het MT lid Toeslagen dat niet mee heeft willen werken wel over informatie zou beschikken (buiten de inbox) die relevant zou kunnen zijn?	Wij hebben geen specifieke indicaties gekregen maar in algemene termen is ons in meerdere interviews aangeraden met het betreffende MT lid Toeslagen te spreken.
19 Klopt het dat mevrouw Palmen toen op korte termijn het memo wel nog met één medewerker heeft gedeeld en is het u duidelijk geworden waarom zij deze medewerker mailde?	Ervan uitgaande dat met 'toen' 2017 wordt bedoeld: Ja. De Vaco Toeslagen (2017) heeft het 'memo-Palmen' op 14 maart 2017 per e-mail naar Medewerker 6 Toeslagen gestuurd. Medewerker 6 Toeslagen werd geconsulteerd op het proces rondom het opstellen van een memo gericht aan het MT en niet op de inhoud. Zie alinea 145 van het rapport.
20 Over alinea 135: is de hier geformuleerde vraag van staatssecretaris Snel in een later stadium (bijvoorbeeld bij de debatvoorbereiding) wel beantwoord?	Dat is ons niet bekend.
21 Over alinea 151: was het regulier om stukken alleen op papier te delen en niet digitaal?	Dit hebben we niet specifiek onderzocht.
22 Over alinea 160: is de tekst over gesprekken tussen toeslagen en de advocaat voorgelegd aan de advocaat zelf?	Nee. Wij hebben ons gebaseerd op de beschikbare correspondentie.
23 Over alinea 215: is het gewoonlijk om bij concept-factsheets niet de bijlagen mee te sturen, zoals bij het memo-Palmen?	Wij hebben tijdens interviews begrepen dat de werkwijze ten aanzien van de factsheets in de 'juni-week' van 2019 geen standaard manier van werken was, dat factsheets werden gemaakt om alle informatie snel te kunnen lezen en dat het in dat kader niet logisch en ook niet gebruikelijk was om met bijlagen te werken.
24 Klopt het dat bij externe onderzoeken het auteursrecht normaal overgaat naar degene die het onderzoek betaald heeft en dat er dus geen toestemming nodig is van PwC om stukken te delen?	Op deze opdracht zijn de ARVODI-2018 van toepassing verklaard. Partijen zijn specifiek overeengekomen dat uitsluitend opdrachtgever bevoegd is om (delen van) de rapportage openbaar

Vraag	Antwoord
<p>Zijn hierover in dit geval aanvullende/afwijkende afspraken gemaakt?</p>	<p>te maken. Voor overige stukken zijn afwijkende afspraken gemaakt, waarbij door de opdrachtgever bijvoorbeeld als aanvullende voorwaarde is gesteld dat gespreksverslagen niet integraal openbaar zullen worden gemaakt.</p>
<p>Aanvullende vraag van het lid Omtzigt: Het lid Omtzigt vraagt of u kunt toelichten over welke 'informatie' u beschikt, waaruit volgt dat de directeur-generaal aanwezig was bij het tijdens de hoorzitting besproken overleg van 13.10 uur over de taakverdeling van de factsheets, waaronder factsheet 6, waarbij het ging over het memo uit 2017. Tevens vraagt het lid Omtzigt op grond waarvan PwC stelt dat het memo toen niet inhoudelijk is besproken.</p>	<p>De informatie waarover wij beschikken waaruit blijkt dat de Directeur-Generaal Belastingdienst aanwezig was bij het overleg van 13.10 uur betreft de omschrijving van het overleg (zie appendix A.10.82) in combinatie met inlichtingen verkregen van de Directeur-Generaal Belastingdienst.</p> <p>Uit appendix A.10.82 kan worden afgeleid dat er gedurende deze bijeenkomst is geïnventariseerd welke elementen een rol konden spelen bij de beantwoording van de vraag 'hoe komt het dat we nu pas tot dit inzicht komen'. De '2017 beslisnotitie voor het MT' wordt genoemd als een element om te betrekken in de beantwoording van de hiervoor opgeworpen vraag. Met de beslisnotitie lijkt gerefereerd te worden aan het memo-Palmen al zijn de gebruikte woorden niet identiek ('beslisnotitie' versus 'advies' of 'memo'). Geen van de geïnterviewden heeft aan ons aangegeven dat het 'memo-Palmen' inhoudelijk aan de orde is gesteld.</p>
<p>Aanvullende vraag van het lid Azarkan: Het lid Azarkan (DENK) verzoekt u om (aanvullende) beantwoording van de in de hoorzitting door hem gestelde vragen, te weten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke mensen hebben inzage gehad in het rapport, of in delen van het rapport? - Welke rollen hadden deze mensen? - Wat is de reden van de inzage? - Is de inzage afgestemd en, zo ja, met wie? 	<p>De rol van de begeleidingscommissie was om feitelijk zaken aan te reiken aan het onderzoeksteam en waar nodig op verzoek van ons te ondersteunen bij het verkrijgen van informatie.</p> <p>Het Ministerie van Financiën was verantwoordelijk voor de samenstelling van de begeleidingscommissie en de manier waarop zij intern het rapport hebben gedeeld. Wij hebben uw vragen daarom parallel aan de beantwoording ook doorgespeeld aan het Ministerie van Financiën.</p> <p>Voor het overige verwijzen wij naar de antwoorden op de eerdere vragen van de commissie ten aanzien van het wegen van de commentaren van het Ministerie van Financiën en commentaren uit wederhoor en de bijlage bij de eerdere vraag 8 waarin alle wijzigingen tussen het concept-rapport</p>

Vraag	Antwoord
	<p>van 17 september 2021 en de definitieve versie van het rapport van 29 september 2021 zijn vastgelegd en gemotiveerd.</p>
<p>Aanvulling naar aanleiding van een vraag van het kamerlid Omtzigt</p>	<p>Naar aanleiding van de openbare hoorzitting van 26 oktober jl. zouden wij graag ons antwoord op een vraag nader toelichten. Op de vraag van de heer Omtzigt of er door iemand het woord 'laakbaar' in relatie tot 4 juni 2019 is genoemd, hebben wij deze vraag op basis van de in het rapport opgenomen feiten beantwoord en hadden wij ter plekke onvoldoende scherp wat er in de gespreksverslagen is opgenomen.</p> <p>Het woord 'laakbaar' in relatie tot een bijeenkomst op 4 juni 2019 is in één van de interviews genoemd. Op basis van de ons ter beschikking staande informatie (interviews, emails en agenda's) is het niet mogelijk geweest eenduidig te reconstrueren of het woord 'laakbaar' is genoemd tijdens een bijeenkomst op 4 juni 2019.</p> <p>De eerste vastlegging met betrekking tot het gebruik van het woord 'laakbaar' is in de aantekeningen van de ambtelijke voorbespreking op 5 juni 2019 om 8.30 uur inzake de factsheets (zie alinea 285 in het rapport).</p> <p>Op basis van het voorgaande was voor ons onvoldoende onderbouwd dat het woord 'laakbaar' is gebezigd in een bijeenkomst op 4 juni 2019 en hebben wij dit niet als feit in ons rapport opgenomen.</p>